

Q&A-lijst

Laatst gewijzigd: 18 januari 2007

Er is een Europese verordening uitgebracht dat regels stelt aan het gebruik van voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. Het betreft “Verordening (EG) Nr. 1924/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen”. Hierna te noemen claimsverordening.

Tot op heden was er geen regelgeving op Europees niveau voor dit soort claims. In de lidstaten werden verschillende nationale regels gehanteerd over het gebruik van claims op levensmiddelen. Door de nieuwe geharmoniseerde claimsverordening worden deze verschillen verleden tijd.

Aan de hand van de voorliggende Q&A-lijst (vraag-en-antwoordlijst) wordt de inhoud van de claimsverordening uitgelegd. De claimsverordening is niet op alle punten eenduidig, het roept nog vele vragen op, bevat onzekerheden en er zijn verschillende interpretaties mogelijk. Dit wordt komende tijd in Brussel door de Commissie in samenwerking met de lidstaten behandeld en opgehelderd. De Q&A-lijst zal op basis hiervan telkens worden bijgewerkt.

De Q&A-lijst is bedoeld ter ondersteuning voor het bedrijfsleven en andere belanghebbenden bij de praktische toepassing van de claimsverordening. Achter iedere vraag is tussen haakjes weergegeven op welk artikel en/of bijlage de vraag betrekking heeft. Voor de echte praktijkvragen wordt verwezen naar het document ‘praktijkvragen’.

In geen geval is aansprakelijkheid te ontlenen voor enige schade, van welke aard ook, welke het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de in deze Q&A-lijst opgenomen informatie.

Gebruikte afkortingen:

<i>Art.</i>	<i>artikel in de claimsverordening</i>
<i>Claimsverordening</i>	<i>Verordening (EG) Nr. 1924/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen</i>
<i>EFSA</i>	<i>European Food and Safety Authority</i>
<i>Commissie</i>	<i>Europese Commissie</i>
<i>ROW</i>	<i>Regulier Overleg Warenwet</i>
<i>VWA</i>	<i>Voedsel en Waren Autoriteit</i>
<i>VWS</i>	<i>Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport</i>

Inhoud

Algemeen	2
Voedingsprofielen	3
Handelsmerk/merknaam	4
Voedingsclaim	4
Gezondheidsclaims algemeen	5
Generieke gezondheidsclaims	6
Gezondheidsclaims gericht op de ontwikkeling en gezondheid van kinderen	7
Claim inzake ziekterisicobeperking	7
Aanvraagprocedures voor nieuwe claims	8
Overgangstermijnen en handhaving	9

ALGEMEEN

1. Wat is het doel van de nieuwe claimsverordening? (art. 1)

Het doel van de claimsverordening is dat de consument in hoge mate wordt beschermd tegen misleiding, het vrije verkeer van goederen in de EU wordt bevorderd en een eerlijke concurrentiestrijd in de levensmiddelensector wordt verzekerd.

2. Wat is een claim? (art. 2)

Een claim is elke niet-verplichte boodschap of bewering die aangeeft, de indruk wekt of impliceert dat een levensmiddel bepaalde eigenschappen heeft. Hieronder vallen ook illustraties, grafische voorstellingen of symbolen.

3. Waarvoor geldt deze claimsverordening? (art. 1)

De claimsverordening geldt voor vrijwillig gebruikte claims over levensmiddelen, nutriënten en andere stoffen met een bewezen voedingskundig of fysiologisch effect. De verordening geldt voor alle levensmiddelen inclusief voedingssupplementen en exclusief volledige zuigelingenvoeding. Verder geldt de verordening voor commerciële berichtgeving op etiketten, in presentaties of reclame-uitingen bestemd voor de eindverbruiker, inclusief restaurants, scholen, kantines e.d. Tot slot geldt de verordening voor handelsmerken en merknamen die traditioneel worden gebruikt om een eigenschap aan te geven die een effect op de gezondheid kunnen hebben. De verordening geldt voor producten op de EU markt, ongeacht het feit of deze zijn gemaakt binnen of buiten de EU.

4. Wat is een eindverbruiker? (art. 1)

Een eindverbruiker is de laatste verbruiker van een levensmiddel die het niet als deel van een levensmiddelenexploitatie of –activiteit zal gebruiken. De laatste verbruiker is de consument. In deze claimsverordening wordt onder eindverbruiker ook verstaan restaurants, scholen en kantines.

5. Welke soorten claims zijn er? (art. 2)

▪ Claims	▪ Voedingsclaims	▪ Voedingsclaims die iets zeggen over de samenstelling van het product (bijlage I)	
		▪ Vergelijkende claims	
	▪ Gezondheidsclaims	▪ Generieke gezondheidsclaims	▪ rol van een nutriënt bij groei en ontwikkeling en functies van het lichaam
			▪ psychologische functies of gedragsfuncties
			▪ afslankende of gewichtsbeheersende effect of vermindering van hongergevoel
▪ Claims gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen			
▪ Claims inzake ziekterisicobeperking			

6. Wanneer mag een claim worden gebruikt (art. 3, 5)?

Een claim mag worden gebruikt als de claim op een lijst staat en onder de voorwaarde die aan de claim gekoppeld zijn.

Een claim mag worden gebruikt als aan de volgende algemene voorwaarden is voldaan:

- de claim staat op een door de Commissie vastgestelde lijst;
- de claim mag niet misleiden;

- de claim mag niet leiden tot twijfels over veiligheid van andere levensmiddelen;
- de claim mag niet impliceren dat een evenwichtige, gevarieerde voeding niet toereikend is;
- de claim mag geen vrees inboezemen;
- de claim moet begrijpelijk zijn voor de consument;
- de claim voldoet aan de specifieke voorwaarden voor een voedings- (zie vraag 12 t/m 16) of gezondheidsclaim (zie vraag 17 t/m 32);
- de voedingswaarde-informatie van het levensmiddel moet op het etiket worden vermeld (zie vraag 7);
- het heilzame voedingskundige of fysiologische effect van de nutriënt waarvoor de claim wordt gemaakt is vastgesteld aan de hand van algemeen aanvaarde wetenschappelijke onderbouwing (zie vraag 34);
- de nutriënt waarvoor de claim wordt gemaakt is in zodanige vorm in het levensmiddel aanwezig dat dit door het lichaam kan worden gebruikt;
- de nutriënt met het beoogde effect waarvoor de claim wordt gemaakt is in voldoende mate aan- of afwezig in het levensmiddel om het effect te kunnen bewerkstelligen;
- de claim mag niet aanzetten tot een bovenmatig gebruik van het betreffende levensmiddel;
- het levensmiddel of product waarvoor de claim wordt gemaakt voldoet aan een door de Commissie opgesteld voedingsprofiel (zie vraag 8 t/m 10).

Een uitzondering op deze regels geldt voor verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van de nutriënt of een levensmiddel. Deze mogen worden gemaakt indien ze gepaard gaan met een specifieke gezondheidsclaim zoals is opgenomen in de in artikelen 13 en 14 van de claimsverordening bedoelde lijsten.

7. Welke voedingswaarde-informatie moet worden vermeld? (art. 7)

Indien een claim wordt gebruikt is het verplicht om in ieder geval de zogenaamde "grote 8" te vermelden plus de nutriënt of de voedingsstof waarover de claim is gemaakt als deze niet is opgenomen in de "grote 8". De "grote 8" bestaat uit: energie, eiwitten, koolhydraten, waarvan suikers, vetten, waarvan verzadigde vetzuren, voedingsvezels en natrium.

Deze verplichte voedingswaarde declaratie geldt niet voor niet-voorverpakte levensmiddelen (met inbegrip van verse producten zoals fruit, groenten of brood).

Deze verplichte voedingswaarde declaratie geldt ook niet voor voedingssupplementen.

Voedingssupplementen moeten voldoen aan artikel 8 van richtlijn 2002/46/EG, dat specifieke eisen stelt aan de declaratie van actieve ingrediënten.

VOEDINGSPROFIELEN

8. Wat is een voedingsprofiel (art. 4)?

Een voedingsprofiel is een instrument om te kunnen beoordelen of een levensmiddel een claim mag dragen. Bij het opstellen van voedingsprofielen wordt onder andere rekening gehouden met het gehalte aan vet, suiker en zout. Onderzocht wordt of hierbij ook verzadigde vetzuren, transvetzuren, vezels, totaal energie en dergelijke moeten worden meegenomen.

9. Welke voedingsprofielen zijn er (art. 4)?

Op Europees niveau wordt op dit moment gewerkt aan het opstellen van de voedingsprofielen. In principe zullen de voedingsprofielen uiterlijk op 19 januari 2009 zijn vastgesteld.

10. Gelden er uitzonderingen met betrekking tot de voedingsprofielen? (art. 4)

Ja, maar alleen voor voedingsclaims. Er zijn 2 situaties waarbij een levensmiddel met een voedingsclaim niet aan het voedingsprofiel hoeft te voldoen:

1. Levensmiddelen met een voedingsclaim die een verlaging van het gehalte aan vetten, verzadigde vetzuren, transvetzuren, suikers of zout/natrium weergeven hoeven niet aan een voedingsprofiel te voldoen. Er moet in deze gevallen wel aan de overige voorwaarden voor voedingsclaims worden voldaan (zie vraag 6 en bijlage I). Voorbeeld: Chips met een verlaagd zoutgehalte.
2. Bij gebruik van voedingsclaims mag één nutriënt het criterium in het voedingsprofiel overschrijden, mits in de buurt van de claim even leesbaar als de claim zelf wordt vermeld dat dit nutriënt in verhoogde mate aanwezig is. Voorbeeld: Frisdrank met een claim voor vitamine C, moet ook vermelden dat het product veel suiker bevat.

Vooralsnog lijkt het erop dat voedingsprofielen niet van toepassing zijn op voedings-supplementen. Hierover zal meer duidelijkheid moeten komen van de Commissie. Ook zal er meer duidelijkheid moeten komen over de vraag of voedingsprofielen gelden voor producten voor bijzondere voeding.

HANDELSMERK/MERKNAAM

11. Mag een handelsmerk of merknaam als claim worden gebruikt? (art. 3)

Een handelsmerk of merknaam dat/die als voedings- of gezondheidsclaim kan worden uitgelegd mag als zodanig worden gebruikt onder de voorwaarde dat het handelsmerk of de merknaam op het etiket of in de presentatie voorkomt in combinatie met een daarmee verbandhoudende voedings- of gezondheidsclaim. Deze voedings- of gezondheidsclaim moet voldoen aan de voorwaarden (zie vraag 6 en vragen 13 of 18).

Voor deze maatregel geldt een uitzondering als voor het handelsmerk of de merknaam, dat/die traditioneel wordt gebruikt om een eigenschap aan te geven van een levensmiddel die een effect kan hebben op de gezondheid (generische omschrijvingen/benamingen), een verzoek is ingediend en is goedgekeurd. Dit verzoek wordt ingediend door het levensmiddelenbedrijf bij het ministerie van VWS en het keuringsproces verloopt volgens de comitologieprocedure (zie vraag 37). Het gaat hierbij om bijvoorbeeld "spijsverteringsbevorderend", "hoestbonbons".

Voor producten voorzien van handelsmerken of merknamen die vóór 1 januari 2005 al bestonden en die niet aan de voorwaarden in de claimsverordening voldoen mogen nog tot en met 19 januari 2022 in de handel worden gebracht.

VOEDINGSCLAIM

12. Wat is een voedingsclaim? (art. 2, 8)

Een voedingsclaim is een claim die iets zegt over de voedingskundige samenstelling van het product. Bijvoorbeeld: "Is rijk aan vezels", "bevat vitamine C", "Eiwitrijk", "Verlaagd gehalte aan suiker". Hieronder vallen ook illustraties, grafische voorstellingen of symbolen. Er zijn twee soorten voedingsclaims.

▪ Voedingsclaims	▪ Voedingsclaims die iets zeggen over de samenstelling van het product (bijlage I)
	▪ Vergelijkende claims

13. Wanneer mag een voedingsclaim worden gebruikt? (art. 8)

Een voedingsclaim mag worden gebruikt als aan de algemene voorwaarden (zie vraag 6) en aan de voorwaarden in bijlage I van de claimsverordening is voldaan.

Het betreffende levensmiddel moet voldoen aan het voedingsprofiel, echter voor het gebruik van voedingsclaims gelden uitzonderingen (zie vraag 10).

14. Welke voedingsclaims mogen worden gebruikt? (bijlage I)

In bijlage I van de claimsverordening zijn de te gebruiken voedingsclaims opgenomen met de bijbehorende specifieke voorwaarden. Deze voedingsclaims staan ook vermeld in de bijlage van deze Q&A-lijst.

15. Kunnen nieuwe voedingsclaims worden aangevraagd? (art. 8)

Ja. Voor het gebruik van een voedingsclaim die niet voorkomt in de bijlage van de claimsverordening kunt u een verzoek indienen bij de Europese Commissie. Voor de besluitvorming hanteert de Commissie de zogenaamde comitologieprocedure (zie vraag 37).

16. Wat is een vergelijkende claim? (art. 9)

Een vergelijkende voedingsclaim vergelijkt de samenstelling van het levensmiddel met die van een reeks levensmiddelen van dezelfde categorie (inclusief van andere merken). De invulling van categorieën is echter op dit moment nog niet bekend. Indien een vergelijkende claim wordt gemaakt, moet het verschil in nutriënt of energie tussen het levensmiddel met de vergelijkende claim en de categorie levensmiddelen waarmee het wordt vergeleken op het etiket worden vermeld.

GEZONDHEIDSCLAIMS ALGEMEEN

17. Wat is een gezondheidsclaim? (art. 2, 10)

Een gezondheidsclaim legt een relatie tussen de consumptie van een product en de invloed op de gezondheid. Gezondheidsclaims zijn onderverdeeld in generieke gezondheidsclaims (bijvoorbeeld: Calcium is goed voor de botten), claims inzake ziekterisicobeperking (bijvoorbeeld: Calcium helpt botontkalking te voorkomen) en claims gericht op de ontwikkeling en gezondheid van kinderen (bijvoorbeeld: Calcium is goed voor de groei van botten bij kinderen”).

▪ Gezondheidsclaims	▪ Generieke gezondheidsclaims	▪ rol van een nutriënt bij groei en ontwikkeling en functies van het lichaam
		▪ psychologische functies of gedragsfuncties
		▪ afslankende of gewichtsbeheersende effect of vermindering van hongergevoel
	▪ Claims gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen	
▪ Claims inzake ziekterisicobeperking		

18. Wanneer mag een gezondheidsclaim worden gebruikt? (art. 10)

Een gezondheidsclaim mag worden gebruikt als aan de algemene voorwaarden (zie vraag 6) is voldaan. Aanvullend geldt dat op het etiket moet worden vermeld het belang van gevarieerde voeding, de benodigde hoeveelheid van een levensmiddel voor het verkrijgen van het effect en een waarschuwing voor overmatig gebruik met betrekking tot diegenen waar dit voor zou kunnen gelden (indien van toepassing).

19. Welke gezondheidsclaims mogen niet worden gebruikt? (art. 12)

Gezondheidsclaims over de mate van snelheid van gewichtsverlies en gezondheidsclaims die een aanbeveling van individuele artsen impliceren mogen niet gebruikt worden. Daarnaast geldt dat een gezondheidsclaim niet mag suggereren dat het niet eten van het bewuste levensmiddel schadelijk is voor de gezondheid.

GENERIEKE GEZONDHEIDSCLAIMS

20. Wat is een generieke gezondheidsclaim? (art. 13)

Een generieke claim gezondheidsclaim is een claim die iets zegt over het effect van een product of nutriënt op de gezondheid. Generieke claims zijn gebaseerd op algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs.

21. Welke generieke gezondheidsclaims staan er op de lijst? (art. 13)

Er is op dit moment nog geen lijst met generieke gezondheidsclaims. De lidstaten moeten vóór 1 februari 2008 een lijst met generieke claims aan de Commissie leveren. De Commissie geeft deze lijsten aan de EFSA. De EFSA beoordeelt de claims op voldoende wetenschappelijke onderbouwing en begrijpelijkheid voor de consument. De EFSA heeft hiervoor twee jaar de tijd gekregen. Vervolgens zal de EFSA de Commissie adviseren over alle claims die op de lijsten staan. De Commissie stelt met de lidstaten een definitieve lijst vast. Uiterlijk op 1 februari 2010 is er een gepubliceerde lijst met generieke gezondheidsclaims die voor algemeen gebruik zijn toegestaan mits aan de voorwaarden wordt voldaan (zie vraag 6, 18).

22. Waar kunnen aanvragen voor generieke gezondheidsclaims worden ingediend?

In Nederland kunnen aanvragen voor gebruik van generieke gezondheidsclaims worden ingediend bij VWS. VWS heeft op internet een website geopend waarop bedrijven en brancheorganisaties gezondheidsclaims kunnen zetten die zij in de toekomst willen hanteren. De bedrijven en brancheorganisaties dienen deze gezondheidsclaims op de website te voorzien van gegevens betreffende het gezondheidseffect, wetenschappelijke onderbouwing, voorwaarden voor gebruik, e.d. De website is www.row.minvws.nl. Op deze site wordt uitgelegd hoe een claim kan worden aangemeld.

Tot eind 2007 kunnen aanvragen worden ingediend die zullen worden meegenomen in de eerste beoordelingsronde in het kader van de op te stellen EU lijst met generieke gezondheidsclaims.

23. Staat de bewoording van een gezondheidsclaim vast?

Nee, nog niet. Er is nog geen duidelijkheid of de bewoording van een claim in een lijst wordt vastgelegd of dat er een voorbeeld van de bewoording wordt opgenomen in een lijst. Wel staat vast dat een claim begrijpelijk moet zijn voor de gemiddelde consument. Op nationaal niveau zal worden bekeken of de bewoording van een claim juist is.

In Nederland zal een deskundigenpanel zich buigen over de bewoording. Dit deskundigenpanel, bestaande uit VWA, Voedingscentrum en Consumentenbond, zal de voorgestelde bewoording van de claims beoordelen en VWS van een advies voorzien. Bekeken wordt of er gebruik gemaakt zal worden van de expertise van de Keuringsraad Aanprijzing Gezondheidsproducten (KAG). Deze expertise is vooral gericht op het grensvlak tussen gezondheidsclaims en medische claims.

24. Kunnen gezondheidsclaims worden toegevoegd aan de generieke lijst? (art. 18)

Ja, er kunnen gezondheidsclaims, die gebaseerd zijn op nieuwe wetenschappelijke onderbouwing, worden toegevoegd aan de lijst. Hiervoor moet een aanvraag worden ingediend bij het Ministerie van VWS. VWS geeft de informatie door aan de EFSA. De EFSA brengt binnen vijf maanden advies aan de Commissie uit over de ingediende aanvraag en maakt deze openbaar. De aanvrager of het publiek kan binnen 30 dagen naar de Commissie reageren op deze openbaarmaking. Indien het advies aangeeft dat de claim mag worden opgenomen in de lijst neemt de Commissie binnen twee maanden na uitbrengen van het advies van de EFSA een besluit. Indien het advies van de EFSA aangeeft dat de claim niet in de lijst mag worden opgenomen volgt de comitologie procedure (zie vraag 37). Deze procedure maakt het ook mogelijk om bedrijfsgegevens te laten beschermen (zie vraag 35).

GEZONDHEIDSCLAIMS GERICHT OP DE ONTWIKKELING EN GEZONDHEID VAN KINDEREN

25. Wat is een gezondheidsclaim gericht op de ontwikkeling en gezondheid van kinderen? (art. 2, 14)

Een gezondheidsclaim gericht op de ontwikkeling en gezondheid van kinderen is een claim die verband houdt met de ontwikkeling en gezondheid van kinderen. Het gaat hier om claims op producten voor zuigelingen vanaf 6 maanden en kinderen. Het is tot op heden nog onduidelijk tot welke leeftijd het begrip 'kind' geldt. Ook is nog niet duidelijk wat wordt verstaan onder "ontwikkeling en gezondheid van kinderen" en of het woord "kind" of "kinderen" in de tekst van de claim moet staan. Op volledige zuigelingenvoeding mogen alleen de claims gemaakt worden die in bijlage IV van Richtlijn 2006/141/EG zijn opgenomen.

26. Wanneer mag een gezondheidsclaim gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen worden gebruikt? (art. 14)

Een gezondheidsclaim gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen mag worden gebruikt als aan de algemene voorwaarden (zie vraag 6) is voldaan.

27. Welke gezondheidsclaims gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen staan er op de lijst?

Er is nog geen lijst met gezondheidsclaims gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen. Deze lijst moet nog worden opgesteld. Er is ook nog geen overgangstermijn vastgesteld tot wanneer de nu in gebruik zijnde gezondheidsclaims gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen mogen worden gebruikt. Het is de bedoeling dat deze overgangstermijn nog wordt toegevoegd aan de claimsverordening, maar het is nog niet duidelijk op welke termijn dit zal gebeuren.

28. Hoe komt een gezondheidsclaim gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen op de lijst? (art. 14)

Een gezondheidsclaim gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen komt pas op een lijst als hiervoor een vergunning is aangevraagd en na een advies- en beoordelingsprocedure is goedgekeurd en gepubliceerd in het officiële publicatieblad van de Commissie (zie vraag 36).

CLAIM INZAKE ZIEKTERISICOBEPERKING

29. Wat is een claim inzake ziekterisicobeperking? (art. 2, 14)

Een claim inzake ziekterisicobeperking is een gezondheidsclaim die een relatie legt tussen een levensmiddel of nutriënt en de verlaging van de kans op het krijgen van de genoemde ziekte. Bijvoorbeeld "calcium helpt botontkalking te voorkomen". Hierbij moet worden vermeld dat de bedoelde ziekte meer risicofactoren heeft en dat verandering van één van die factoren al dan niet een heilzaam effect kan hebben.

30. Wanneer mag een claim inzake ziekterisicobeperking worden gebruikt? (art. 2, 14)

Een claim inzake ziekterisicobeperking mag worden gebruikt als aan de algemene voorwaarden (zie vraag 6) is voldaan. Aanvullend geldt voor dit soort claims dat op het etiket, in de presentatie en de reclame ook moet worden vermeld dat de ziekte waaraan de claim refereert, meerdere risicofactoren heeft en dat verandering van één van deze factoren al dan niet een heilzaam effect kan hebben.

31. Welke claims inzake ziekterisicobeperking staan er op de lijst?

Er is nog geen lijst met claims inzake ziekterisicobeperking. Deze lijst moet nog worden opgesteld aan de hand van ingediende verzoeken voor dergelijke claims.

32. Hoe komt een claim inzake ziekterisicobeperking op de lijst? (art. 14)

Een claim inzake ziekterisicobeperking komt pas op een lijst als hiervoor een vergunning wordt aangevraagd en na een advies- en beoordelingsprocedure is goedgekeurd en gepubliceerd is in het officiële publicatieblad van de Commissie (zie vraag 36).

AANVRAAGPROCEDURES VOOR NIEUWE CLAIMS

33. Hoe kunnen straks nieuwe claims worden aangevraagd?

Een aanvraag voor toevoeging van een voedingsclaim aan bijlage I van de claimsverordening verloopt volgens de procedure beschreven in vraag 15.

Een aanvraag voor een gezondheidsclaim op de generieke lijst verloopt volgens de procedure beschreven in vraag 24.

Een aanvraag voor een gezondheidsclaim gericht op ontwikkeling en gezondheid van kinderen verloopt volgens de procedure beschreven in vraag 28.

Een aanvraag voor een claim inzake ziekterisicobeperking verloopt volgens de procedure beschreven in vraag 32.

34. Wanneer is een claim voldoende wetenschappelijk onderbouwd? (art. 6)

Het is duidelijk dat de onderbouwing van een claim niet gebaseerd kan zijn op een enkel artikel in de krant of een tijdschrift of op basis van verschillende epidemiologische gegevens die elkaar tegenspreken. Het andere uiterste is een wetenschappelijke onderbouwing op basis van uitgebreide studies bij de mens (dus niet alleen in proefdieren) dat door een onafhankelijke, overheidsgerelateerde instantie is geaccepteerd.

Tussen deze twee uitersten zit een scala van mogelijkheden voor een onderbouwing. Welke mate van onderbouwing voldoende is voordat een claim op een lijst komt, wordt op dit moment door de Commissie, lidstaten en EFSA onderzocht en besproken. Medio 2007 zal hier meer informatie over beschikbaar komen.

Over de onderbouwing van de generieke gezondheidsclaims staat ook informatie vermeld op de internetsite van ROW van VWS www.row.minvws.nl.

35. Worden onderzoeksgegevens openbaar gemaakt? (art. 21)

Als een claim wordt aangevraagd op basis van nieuwe onderzoeksgegevens, kunnen deze gegevens op aanvraag van de aanvrager vijf jaar worden beschermd. Dat wil zeggen dat latere aanvragers deze gegevens vijf jaar lang niet mogen gebruiken, tenzij zij daarvoor toestemming hebben gekregen van de oorspronkelijke aanvrager. De claim is echter niet beschermd.

36. Hoe verloopt het traject voor het aanvragen van een vergunning? (art 15, 16, 17, 19)

Een aanvraag voor een vergunning kan bij VWS worden ingediend vanaf 19 januari 2007. VWS stelt hiervan de EFSA op de hoogte. De EFSA stelt vervolgens de lidstaten en de Commissie hiervan op de hoogte. De EFSA brengt binnen vijf maanden advies aan de Commissie uit over de ingediende aanvraag en maakt deze openbaar. De aanvrager of het publiek kan binnen 30 dagen naar de Commissie reageren op deze openbaarmaking. De Commissie stelt op basis van het advies van de EFSA binnen twee maanden een voorstel op. Het Permanent Comité zal vervolgens een besluit nemen.

37. Hoe verloopt de comitologieprocedure?

In de comitologieprocedure legt de Commissie een ontwerpmaatregel voor aan een regelgevend comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie. Over het voorstel wordt gestemd, een voorstel wordt aangenomen als er een gekwalificeerde meerderheid is. De Commissie stelt de maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het comité. Hierbij kunnen de Raad en het Europees Parlement worden ingeschakeld.

OVERGANGSTERMIJNEN EN HANDHAVING

38. Hoe en tot wanneer mogen de nu in gebruik zijnde claims gebruikt worden? (art. 28)

Een claim moet vóórkomen op één van de lijsten die de Commissie vaststelt. Komt een claim niet op één van de lijsten voor dan mag deze niet meer worden gebruikt. Er gelden echter wel overgangstermijnen. Een samenvatting met overgangstermijnen is te vinden op www.plw.nl. Tevens zijn op deze internetsite overzichtschema's met overgangstermijnen te vinden.

39. Hoe wordt de regelgeving gehandhaafd?

In Nederland zal VWA, net als voor andere levensmiddelenregelgeving, de handhaving uitvoeren. VWA zal controleren of de gebruikte claim op een door de Commissie geaccepteerde lijst staat, of het juist wordt gebruikt en of het product dat de claim draagt aan de voorwaarden voldoet.

Bijlage I Lijst met toegestane voedingsclaims

LAGE ENERGETISCHE WAARDE

De claim dat een levensmiddel een lage energetische waarde heeft en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als de energetische waarde van het product maximaal 40 kcal (170 kJ)/100 g voor vaste stoffen en [of] maximaal 20 kcal (80 kJ)/100 ml voor vloeistoffen bedraagt. Op tafelzoetstoffen is een limiet van 4 kcal (17 kJ)/portie, met een zoetkracht die overeenstemt met die van 6 g sucrose (ongeveer 1 theelepel sucrose), van toepassing.

VERLAAGDE ENERGETISCHE WAARDE

De claim dat een levensmiddel een verlaagde energetische waarde heeft en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als de energetische waarde van het product met minimaal 30% verlaagd is, onder vermelding van de eigenschap(en) waardoor de totale energetische waarde van het levensmiddel verlaagd is.

BEVAT GEEN ENERGIE

De claim dat een levensmiddel geen energie bevat en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan gedaan als de energetische waarde van het product maximaal 4 kcal (17 kJ)/100 ml bedraagt. Op tafelzoetstoffen is een limiet van 0,4 kcal (1,7 kJ)/portie, met een zoetkracht die overeenstemt met die van 6 g sucrose (ongeveer 1 theelepel sucrose), van toepassing.

VETARM

De claim dat een levensmiddel vetarm is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het vetgehalte van het product maximaal 3 g/100 g voor vaste stof of 1,5 g/100 ml voor vloeibare stoffen bedraagt (1,8 g/100 ml voor halfvolle melk).

VETVRIJ

De claim dat een levensmiddel vetvrij is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het vetgehalte van het product maximaal 0,5 g/100 g of 0,5 g/100 ml bedraagt. Claims als "X% vetvrij" zijn echter verboden.

ARM AAN VERZADIGDE VETTEN

De claim dat een levensmiddel arm aan verzadigde vetten is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als de som van de verzadigde vetzuren en de transvetzuren in het product niet groter is dan 1,5 g/100 g voor vaste stoffen of 0,75 g/100 ml voor vloeistoffen, en op voorwaarde dat maximaal 10% van de energetische waarde afkomstig is van de som van de verzadigde vetzuren en de transvetzuren.

VRIJ VAN VERZADIGDE VETTEN

De claim dat een levensmiddel vrij van verzadigde vetten is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als de som van de verzadigde vetzuren en de transvetzuren niet groter is dan 0,1 g/100 g of 0,1 g/100 ml.

SUIKERARM

Een claim dat een levensmiddel suikerarm is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het suikergehalte van het product maximaal 5 g/100 g voor vaste stof of 2,5 g/100 ml voor vloeibare stoffen bedraagt.

SUIKERVRIJ

De claim dat een levensmiddel suikervrij is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het suikergehalte van het product maximaal 0,5 g/100 g of 0,5 g/100 ml bedraagt.

ZONDER TOEGEVOEGDE SUIKERS

De claim dat aan een levensmiddel geen suikers zijn toegevoegd en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als aan het product geen mono- of disacchariden of andere vanwege hun zoetkracht gebruikte levensmiddelen zijn toegevoegd. Indien een levensmiddel van nature suikers bevat, dient ook het volgende op het etiket te staan: "DIT PRODUCT BEVAT VAN NATURE AANWEZIGE SUIKERS".

NATRIUMARM/ZOUTARM

De claim dat een levensmiddel natriumarm/zoutarm is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product maximaal 0,12 g natrium, of de overeenkomstige waarde voor zout, per 100 g of 100 ml bevat. Voor ander water dan natuurlijk mineraalwater dat onder het toepassingsgebied van Richtlijn 80/777/EEG valt, mag deze waarde niet meer dan 2 mg natrium per 100 ml bedragen.

ZEER LAAG NATRIUMGEHALTE/ZOUTGEHALTE

De claim dat een levensmiddel een zeer laag natriumgehalte/zoutgehalte heeft en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product maximaal 0,04 g natrium, of de overeenkomstige waarde voor zout, per 100 g of 100 ml bevat. Deze claim mag niet worden gebruikt voor natuurlijk mineraalwater en ander water.

NATRIUMVRIJ/ZOUTLOOS

De claim dat een levensmiddel natrium- of zoutvrij is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product maximaal 0,005 g natrium, of de overeenkomstige waarde voor zout, per 100 g bevat.

BRON VAN VEZELS

De claim dat een levensmiddel een bron van vezels is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het vezelgehalte van het product minimaal 3 g/100 g of 1,5 g/100 kcal bedraagt.

VEZELRIJK

De claim dat een levensmiddel vezelrijk is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het vezelgehalte van het product minimaal 6 g/100 g of 3 g/100 kcal bedraagt.

BRON VAN EIWITTEN

De claim dat een levensmiddel een bron van eiwitten is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als minimaal 12% van de energetische waarde van het levensmiddel wordt geleverd door eiwitten.

EIWITRIJK

De claim dat een levensmiddel eiwitrijk is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als minimaal 20% van de energetische waarde van het levensmiddel wordt geleverd door eiwitten.

BRON VAN [NAAM VAN DE VITAMINE(N)] EN/OF [NAAM VAN HET MINERAAL/DE MINERALEN]

De claim dat een levensmiddel een bron van vitaminen en/of mineralen is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product minimaal een significante hoeveelheid bevat zoals vastgesteld in de bijlage bij Richtlijn 90/496/EEG of een hoeveelheid waarin is voorzien door afwijkingen die zijn toegestaan krachtens artikel 6 van Verordening (EG) nr. 1925/2006 van de Raad en het Europees Parlement van 20 december 2006 betreffende de toevoeging van vitaminen en mineralen en bepaalde andere stoffen aan levensmiddelen.

RIJK AAN [NAAM VAN DE VITAMINE(N)] EN/OF [NAAM VAN HET MINERAAL/DE MINERALEN]

De claim dat een levensmiddel rijk aan vitaminen en/of mineralen is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product ten minste tweemaal de onder "bron van [NAAM VAN DE VITAMINE(N)] en/of [NAAM VAN HET MINERAAL/DE MINERALEN]" bedoelde hoeveelheid bevat.

BEVAT [NAAM VAN DE NUTRIËNT OF ANDERE STOF]

De claim dat een levensmiddel een nutriënt of andere stof bevat waarvoor in deze verordening geen specifieke voorwaarden zijn vastgelegd, en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product aan alle desbetreffende bepalingen van deze verordening, en met name artikel 5, voldoet. Voor vitaminen en mineralen gelden de voorwaarden van de claim "bron van".

VERHOOGD GEHALTE AAN (NAAM VAN DE NUTRIËNT)

De claim dat een levensmiddel een verhoogd gehalte aan een of meer nutriënten, met uitzondering van vitaminen en mineralen, heeft en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het product voldoet aan de voorwaarden voor de claim "bron van" en het desbetreffende gehalte minimaal 30% hoger is dan dat van een vergelijkbaar product.

VERLAAGD GEHALTE AAN (NAAM VAN DE NUTRIËNT)

De claim dat een levensmiddel een verlaagd gehalte aan een of meer nutriënten heeft en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, is alleen toegestaan als het desbetreffende gehalte van het product minimaal 30% lager is dan dat van een vergelijkbaar product, behalve voor micronutriënten, waarvoor een verschil van 10% ten opzichte van de referentiewaarden van Richtlijn 90/496/EEG aanvaardbaar is en voor natrium, of de equivalente waarde voor zout, waarvoor een verschil van 25% aanvaardbaar is.

"LIGHT" of Lite

Voor de claim dat een levensmiddel "light" of LITE is en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis zal hebben, gelden dezelfde voorwaarden als voor de claim "verlaagd"; voorts moet bij de claim worden vermeld welke eigenschap(pen) het levensmiddel "light" of LITE maken.

VAN NATURE/NATUURLIJK

Indien een levensmiddel van nature voldoet aan de in deze bijlage opgenomen voorwaarde(n) voor het gebruik van een voedingsclaim, mogen de woorden "van nature/natuurlijk" in de claim worden opgenomen.